

observata lege plene
cibis in legalibus,
cibum turbæ duodenæ
Se dat suis manibus.
Verbum caro, panem verum
verbo carnem efficit;
fitque sanguis Christi me-
rum;
et si sensus deficit,
ad firmandum cor sincerum
sola fides sufficit.

Tantum ergo Sacramentum
novo cedat ritui;
et antiquum documentum
veneremur cernui;
præstet fides supplementum
sensuum defectui.
Genitori, Genitoque
laus et jubilatio,
salus, honor, virtus quoque
sit et benedictio:
Procedenti ab utroque
compar sit laudatio.
Amen.

Když se vrátil průvod z místa, kam byla odnesena Nejsvětější Svátost, zaintonuje kněz antifonu *Dividunt* (Dělí mezi sebou roucha má a metají los o můj oděv!) a žalm 21 *Deus meus, deus meus, quare me dereliquisti?* (Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?) Poté se obnaží všechny oltáře. Teď jest dům Boží zpustošen úplně a Církev svatá hořekuje nad utrpením umírajícího Vykupitele.

V elektronické podobě najdete na www.krasaliturgie.cz → Ke stažení →
Texty ke mši svaté

po zákonu jedí spolu,
krmi svatou, povinnou,
dvanáctero apoštolů
sebe dává hostinou.
Slovo z chleba Tělo chystá,
jež má lidstvo k nebi vznést,
víno mění ve Krev Krista,
a kde smysl zmaten jest,
přesvědčiti srdce čistá
stačí pouhé víry zvěst.

Před Svátostí touto slavnou
v úctě skloňme kolena;
bohoslužbu starodávnou
nahraď nová vznešená;
tam kde lidské smysly slab-
nou,
všecko víra znamená.
Otcí, Synu bez ustání
chvála nadšená ať zní,
sláva, pocta, díkůvzdání
chvalozpěv ať provází;
Duchu též ať vše se klaní,
který z obou vychází. Amen.

Zelený čtvrtek – mše svatá

Dnes Církev svatá pláče a raduje se zároveň. Pláče proto, že si připomíná počátek vlastního utrpení Vykupitelova, jenž smrtelnou úzkostí v zahradě Getsemanské počal krupějíti své krve spláčetí náš dluh. Raduje se, neboť právě v tento den dal Kristus Církvi záruku své Lásky – sám sebe v Nejsvětější Svátosti. Jest jí to také znamením a důkazem, že smrt se nestala konečným vítězstvím nad Spasitelem. Avšak úplné radosti z tohoto Ustanovení si dnes nedopřává, neboť Pán Ježíš po své prvé mystické Oběti musel přinést skutečnou Oběť na Kříži – a ta jí v tuto dobu zaměstnává především. Tento dvojitý pocit Církev se dnes jeví také v celé liturgii. Kněz obléká bílá roucha a zpívá se radostné *Gloria*, při němž se rozezvují varhany a zvony. Po tomto výbuchu radosti nastává však tichý zármutek a varhany a zvony neozvou se svými vážnými, ale měkkými a něžnými zvuky, až teprve na Bílou sobotu. Kněz nedává jáhnovi polibku míru, neboť právě tuto noc zradil Jidáš přátelským políbením svého Mistra. Na konci Mše sv. Církev zbavuje oltáře dokonce i poslední plátěné pokrývky, aby naznačila, jak její zakladatel opuštěn a zhanoben leží v úzkostech a bolestí. Ani jeden paprsek Božství jeho neozářuje úpějíci jeho člověčenství.

Aby Církev ukázala svým údům celou vznešenost a jednotnost svátostné hostiny, dovoluje dnes v každém kostele pouze jednu Mši sv. Kněží, kteří nesloužili Mše sv., přistupují společně s věřícími ke stolu Páně. V biskupských chrámech světi se dnes sv. oleje. 1. Olej nemocných, s kterým přichází kněz k těžce nemocným, aby svátostným mazáním tímto olejem je zbavil zbytků hříchů a posílil k poslední cestě, a je-li to vůle Boží, také vrátil opět i zdraví těla. 2. Sv. Křížmo, kterým jsme mazáni při křtu sv., abychom si uvědomili, že máme od té chvíle účast na královské důstojnosti Pomazaného. Stejněho oleje užívá se také při svěcení biskupů, oltářů, zvonů a kalichů, jakož i při biřmování. 3. Olej katechumentů, jehož se používá při křtu sv. a svěcení na kněze, také k pomazání na krále nebo královnu.

Ve *Vstupu* holduje Církev svatá Kristu, jenž nás svou smrtí na kříži vykoupil, svým tělem v Nejsvětější Svátosti živí a svým Zmrtvýchvstáním zajistil i naše Vzkříšení.

Epistoła: Svätý Pavel mluví v dnešní *Epistoła* o ustanovení Nejsvětější Svátosti a zdůrazňuje uctívost, s kterou se musíme ke Stolu Páně blížit. Odsouzení nad sebou vyslovuje, kdo se srdcem pokáleným odvažuje se přijímat Chléb nebeský.

Evangelium: Když přijímáme vtěleného Boha, nesmíme se spokojit tím, že je naše srdce čisto od těžkých hříchů, nýbrž musíme se snažit odložit i lehké dobrovolné hříchy a utlumit nezřízenou touhu po světských věcech: t. zn. *myti nohou!* A ještě jedno důležité poučení nám Spasitel tímto obřadem chce dát: svého bližního máme milovat pokornou láskou a touto se stkvítí, zvláště když jdeme k andělské hostině!

INTROITUS (*Gal. 6*) Nos autem gloriári opórtet in cruce Dómini nostri Jesu Christi: in quo est salus, vita et resurrectio nostra: per quem salváti et liberáti sumus. (*Ps. 66, 2*) Deus misereátur nostri, et benedicat nobis: illúminet vultum suum super nos, et misereátur nostri. Nos autem gloriári.

Říká se *Gloria* a zvoní se při tom zvony. Poté umlkají až do Vigilie Vzkříšení.

ORATIO – Deus, a quo et Judas reátus sui pœnam, et confessiónis suæ latro præmium sumpsit: concède nobis tuæ propitiatiónis efféctum: ut, sicut in passióne sua Jesus Christus, Dóminus noster, diversa utrisque íntulit stipéndia meritórum; ita nobis, abláto vetustátis erróre, resurrectiúnis suæ grátiam largiátur: Qui tecum vivit.

LÉCTIO Epístolæ b. Pauli Apóstoli ad Corínthios (*I, c. 11, 20–32*).

Fratres: Conveniéntibus vobis in unum, jam non est Dominicam cœnam manducáre. Unusquisque enim suam cœ-

VSTUP (*Gal. 6, 14*) My pak se honositi musíme v kříži Pána našeho Ježíše Krista, v němž je spása, život a vzkříšení naše, skrze nějž jsme spasení a vykoupeni. (*Ž. 66, 2*) Bůh nám budiž milostiv a žehnej nám; nechej zářiti obličej svůj nad námi a smiluj se nad námi. My pak se honositi musíme.

MODLITBA – Bože, od něhož obdržel i Jidáš trest za svou vinu i lotr odměnu za své vyznání, uděl nám dosažení své slitovnosti, aby, jako v umučení svém Ježíš Kristus, Pán náš, oběma po zásluze udělil rozdílné odplaty, tak nám po odstranění starého bludu uštědřil milost svého vzkříšení. Jenž s tebou žije a kraluje v jednotě.

ČTENÍ z prvního listu sv. Pavla Apoštola ke Korintským (*11, 20–32*).

Bratři! Když se scházíte vespol, není to již pojídání večere Páně, neboť každý bere napřed svoji večeri při

Dóminus et Magíster? Exémplum dedi vobis, ut et vos ita faciátis.

POSTCOMMUNIO – Refécti vitálibus aliméntis, quæsumus, Dómine, Deus noster: ut, quod témpore nostræ mortalitátis exséquimur, immortalitátis tuæ múnere consequámur. Per Dóminum nostrum Jesum Christum.

Místo „Ite missa est“ se zpívá „Benedicamus Domino“. Mše se končí bez obvyklého požehnání a bez posledního evangelia.

Potom koná se průvod s Nejsvětější Svátostí do kaple nebo k postrannímu oltáři. (Kněz proměňoval dnes tři hostie. Jednu přijímá a ostatní dvě, z nichž jedna je určena pro liturgii Velkého pátku a druhá pro Boží hrob, odnáší v průvodu.) Zpívá se hymnus: *Pange lingua*.

Pange lingua, gloriosus
Corporis mysterium,
Sanguisque pretiosus,
quem in mundi pretium
fructus ventris generosi
Rex effudit gentium.
Nobis datus, nobis natus

ex intacta Virgine,
et in mundo conversatus,
sparso verbi semine,
sui moras incolatus
miro clausit ordine.
In supremæ nocte cenæ
recumbens cum fratribus,

Pán a Místr? Příklad jsem vám dal, abyste i vy tak učinili.

PO PŘIJÍMÁNÍ – Občerstvení oživujícími pokrmý, prosíme, Pane, Bože náš, abychom, co ve dnech své smrtelnosti konáme, toho darem nesmrtelnosti tvé dosáhli. Skrze Pána našeho Ježíše Krista.

Chvalte, ústa přeslavného
těla Páně tajemství,
chvalte předrahou Krev jeho,
kterou z milosrdenství,
zrozen z lůna přesvatého,
prolil Král všech království.
Nám byl dán i zrozen z Panny,
tělo čisté na se vzal,
bydlel mezi pozemšťany,
símě slova rozsíval,
než se vrátil v rajske stany,
divuplný zákon dal.
Za večera sedá k stolu
v posled s bratří družinou,

bis? Vos vocátis me Magíster et Dómine: et bene dícitis: sum étenim. Si ergo ego lavi pedes vestros, Dóminus et Magíster: et vos debétis alter alterius laváre pedes. Exémplum enim dedi vobis, ut, quemádmódu ego feci vobis, ita et vos faciátis.

OFFERTORIUM (*Ps. 117, 16 et 17*) Déxtera Dómini fecit virtútem, déxtera Dómini exaltávit me: non móriar, sed vivam, et narrábo ópera Dómini.

SECRETA - Ipse tibi, quæsumus, Dómine sancte, Pater omnípotens, ætérne Deus, sacrificium nostrum reddat accéptum, qui discíplis suis in sui commemoratióne hoc fieri hodiérna traditióne monstrávit, Jesus Christus, Fílius tuus, Dóminus noster: Qui tecum vivit et regnat in unitáte.

Při *Agnus Dei* se třikrát opakuje *miserere nobis*. Po něm se nedává polibek míru.

COMMUNIO (*Joann. 13*) Dóminus Jesus, postquam cœnavit cum discíplis suis, lavit pedes eórum, et ait illis: Scitis, quid fécerim vobis ego,

Pán a Mistr váš, umyl jsem vám nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývati. Příklad zajisté jsem vám dal, abyste i vy činili tak, jako jsem já učinil vám.

OBĚTOVÁNÍ (*Ž. 117, 16 a 17*) Pravice Páně činí divy, pravice Hospodinova mne vyvýšila; neumru, ale zůstanu živ a vyprávěti budu skutky Hospodinovy.

TICHÁ MODLITBA - Prosíme, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, nechť ten ti oběť naši učiní příjemnou, jenž dnešním ustanovením poučil své učedníky, aby ji konali na jeho památku, Ježíš Kristus, Syn tvůj, Pán náš. Jenž s tebou žije a kraluje v jednotě.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan 13, 12, 13, 15*) Pán Ježíš, když byl povečeřel s učedníky svými, umyl jejich nohy a pravil jim: Víte, co jsem vám učinil, já -

nam præsumit ad manducándum. Et álius quidem ésurit: álius autem ébrius est. Numquid domos non habétis ad manducándum et bibéndum? Aut Ecclésiám Dei noctémnitis, et confúnditis eos, qui non habent? Quid dicam vobis? Laudo vos? In hoc non laudo. Ego enim accépi a Dómino quod et trádidi vobis, quóniam Dóminus Jesus, in qua nocte tradebátur, accépit panem, et grátias agens fregit, et dixit: Accípite, et manducáte: hoc est corpus meum, quod pro vobis tradétur: hoc fácite in meam commemoratióne. Simíliter et cálicem, postquam cœnavit, dicens: Hic calix novum Testaméntum est in meo ságuine: hoc fácite, quotiescúmque bibétis, in meam commemoratióne. Quotiescúmque enim manducábitis panem hunc et cálicem bibétis: mortem Dómini annuntiábitis donec véniat. Ita que quicúmque manducáverit panem hunc vel bíberit cálicem Dómini indigné, reus erit córporis et ságuinis Dómini. Probet autem seípsum homo: et sic de pane illo edat et de cálice bibat. Qui enim

jídle, a jeden lační, druhý pak jest opilý. Zdali nemáte domů k jídlu a pití? Či pohrdáte Církví Boží a zahanbujete ty, kteří nic nemají? Co mám říci vám? Mám vás chváliti? V této věci vás nechválím. Neboť já jsem přijal od Pána to, co jsem též podal vám, totiž že Pán Ježíš v té noci, ve které byl zrazen, vzal chléb a učiniv díky, rozlámal a řekl: Vezměte a jezte; toto jest tělo mé, které se za vás vydává; to číňte na mou památku. Taktéž vzal i kalich po jídlu a řekl: Tento kalich jest nová Úmluva potvrzená mou krví; to číňte, kolikrátkoli jej pítí budete, na mou památku. Kdykoli totiž jísti budete chléb tento a pítí kalich, smrt Páně zvěstovati budete, dokud nepřijde. Proto kdokoli bude jísti chléb tento aneb pítí kalich Páně nehodně, vinen bude tělem a krví Páně. Zkoušej však člověk sám sebe a tak z toho chleba jez a z kalicha pij; neboť kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije, poněvadž nerozpoznává těla Páně. Proto jest mezi vámi mnoho nemocných a slabých

mandúcat et bibit indígne, júdíciúm sibi namdúcat et bibit: non dijúdicans corpus Dómini. Ideo inter vos multi infirmi et imbecílles, et dórmíunt multi. Quod si nosmetípsos dijúdicarémus, non útique júdicarémur. Dum júdicámur autem, a Dómino corrípimur, ut non cum hoc mundo damnémur.

GRADUALE (*Phil. 2, 8-9*)
Christus factus est pro nobis obcædiens usque ad mortem, mortem autem crucis. V. Propter quod et Deus exaltávit illum: et dedit illi nomen, quod est super omne nomen.

EVANGELIUM † Sequéntia sancti Evangélii secúndum Joánnem (*13, 1-15*).
Ante diem festum Paschæ, sciens Jesus, quia venit hora ejus, ut tránseat ex hoc mundo ad Patrem: cum dilexíset suos, qui erant in mundo, in finem diléxit eos. Et cœna facta, cum diábolus jam misísset in cor, ut tráderet eum Judas Simónis Iscariótæ: sciens, quia ómnia dedit ei Pater in

a mnozí zesnuli. Kdybychom sami sebe posuzovali, nebyli bychom jistě souzeni. Jsouce však souzeni, od Pána jsme trestáni, abychom s tímto světem nebyli zavrženi.

Dnes, kdy vzpomínáme na zrádného učedníka, který přijal z rukou Spasitele živý chléb ke své záhubě, přisáhejme si, že nikdy nepřijdeme s pokáleným srdcem k Stolu Páně.

STUPŇOVÝ ZPĚV (*Fil. 2, 8-9*)
Kristus se stal pro nás poslušným až k smrti, a to k smrti kříže. V. Proto také Bůh povýšil ho a dal mu jméno, které jest nade všechno jméno.

EVANGELIUM † Pokračování sv. Evangelia podle Jana (*13, 1-15*).
Před slavností velikonoční Ježíš věděl, že přišla hodina jeho, aby z toho světa odešel k Otcovi, měv v lásce svoje, kteří byli ve světě, miloval je na výsoť. A když bylo po večeři a ďábel byl již vnukl v srdce, aby jej zradil Jidáš, syn Šimona Iškariotského, Ježíš, jsa vědom si toho, že

manus, et quia a Deo exívit, et ad Deum vadit: surgit a cœna et ponit vestiménta sua: et cum accepísset línteum, præcínxit se. Deínde mittit aquam in pelvim, et cœpit laváre pedes discipulórum, et extérgere línteo, quo erat præcínctus. Venit ergo ad Simónem Petrum. Et dicit ei Petrus: Dómine, tu mihi lavas pedes? Respóndit Jesus et dixit ei: Quod ego fácio, tu nescis modo, scies autem póstea. Dicit ei Petrus: Non lavábis mihi pedes in ætérnum. Respóndit ei Jesus: Si non lávero te, non habébitis partem mecum. Dicit ei Simon Petrus: Dómine, non tantum pedes meos, sed et manus et caput. Dicit ei Jesus: Qui lotus est, non índiget, nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus. Et vos mudí estis, sed non omnes. Sciébat enim, quisnam esset, qui tráderet eum: proptérea dixit: Non estis mundi omnes. Postquam ergo lavit pedes eórum et accépít vestiménta sua: cum recubuísset íterum, dixit eis: Scitis, quid fécerim vo-

Otec dal mu v ruce všechno a že vyšel od Boha a jde k Bohu, vstal od večeře a odložil roucha svá a vzav šat lněný přepásal se. Potom nalil vody do mísy a počal umývatí učedníkům nohy a utíratí je plátnem, kterým byl přepásán. Přišel tedy k Šimonu Petrovi. I řekl mu Petr: Pane, ty mně myješ nohy? Ježíš odpověděl a řekl mu: Co já činím, ty nerozumíš nyní, ale porozumíš potom. Dí mu Petr: Nebudeš mně mýti nohou na věky. Ježíš mu odpověděl: Neumyji-li tebe, nebudeš mítí podílu se mnou. Dí jemu Šimon Petr: Pane, netoliko nohy, nýbrž i ruce a hlavu. Dí mu Ježíš: Kdo se vykoupal, nepotřebuje než nohy si umýti; jinak jest celý čist. I vy jste čisti, ale ne všickni. Věděl totiž, kdo jest ten, jenž ho zradí. Proto řekl: Nejste čisti všickni. Když jim tedy nohy umyl a své roucho vzal a se opět posadil, řekl jim: Víte, co jsem vám učinil? Vy mě nazýváte Místrem a Pánem, a dobře pravíte; jsemť jistě. Jestliže tedy já,